

УДК 796.332/093.002:088.2-057.177

С. М. Стороженко, Харківська державна академія фізичної культури

Виконання ліцензійних вимог футбольних клубів України вищої ліги на право участі у всеукраїнських змаганнях із футболу в сезоні 2007–2008 рр.

*Роботу виконано на кафедрі футболу та хокею
Харківської державної академії фізичної культури*

У роботі представлено результати атестації футбольних клубів України вищої ліги на право участі у всеукраїнських змаганнях із футболу серед професійних команд у сезоні 2007–2008 рр. Розглянуто виконання командами критеріїв: кадрово-адміністративного, правового, інфраструктурного, спортивного й фінансового. Визначено недоліки кожного щодо команд вищої ліги та запропоновано шляхи їх усунення.

Ключові слова: атестація, ліцензування, критерії, кадрово-адміністративний, правовий, інфраструктурний, спортивний та фінансовий.

Стороженко С. М. Выполнение лицензионных требований футбольных клубов Украины высшей лиги на право участия во Всеукраинских соревнованиях по футболу в сезоне 2007–2008 гг. В работе представлены результаты аттестации футбольных клубов Украины высшей лиги на право участия во всеукраинских соревнованиях по футболу среди профессиональных команд в сезоне 2007–2008 гг. Рассмотрено выполнение командами критериев: кадрово-административного, правового, инфраструктурного, спортивного и финансового. Определены недостатки по каждому критерию команд высшей лиги и предложены пути их устранения.

Ключевые слова: аттестация, лицензирование, критерии, кадрово-административный, правовой, инфраструктурный, спортивный и финансовый.

Storjzenko S. N. Implementation of the Licensed Requirements of Soccer Clubs of Ukraine of Major League on a Right for Participating in the Allukrainian Competitions on Football in a Season 2007–2008. The results of Attestation of soccer clubs of Ukraine of major league are in-process presented on a right for participating in the Allukrainian competitions on football among professional commands in a season 2007–2008 Implementation of criteria is considered commands: skilled-administrative, legal, infrastructural, sporting and financial. Failings are certain on every criterion of commands of major league and the ways of their removal are offered.

Key words: Attestation, licensing, criteria, skilled-administrative, legal, infrastructural, sporting and financial.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Починаючи із сезону 2004–2005 рр., УЄФА впровадила в усіх футбольних асоціаціях країн Європи систему ліцензування футбольних клубів на право участі в європейських змаганнях. В Україні ця система почала своє існування в сезоні 2003–2004 рр., і атестат, одержаний клубом за підсумками атестації, дає право участі його командам у всеукраїнських змаганнях та європейських кубкових турнірах із футболу.

Питання щодо організації і проведення ліцензування розглядалися на багатьох засіданнях ФФУ, на яких представлені питання, що стосуються: ефективності системи атестації футбольних клубів України [4]; дитячого футболу [2]; вимоги до стадіонів [6] та спортивних лікарів [5]; фінансування футбольних клубів [3]; труднощі, які виникають під час ліцензування команд [1]; інші питання стосовно ліцензування [8].

Крім цього, надруковано зміст основних критеріїв ліцензування футбольних клубів і впровадження їх в Україні [7].

Мета роботи – проаналізувати стан впровадження атестації футбольних клубів вищої ліги на право участі у Всеукраїнських змаганнях із футболу серед професійних команд сезону 2007–2008 рр.

Методи та організація досліджень. Адміністративним органом Атестаційної комісії ФФУ для відповідальних осіб клубів було проведено семінар-навчання, на якому освітлено низку процедурних питань відносно атестації. У встановлені терміни всі клуби подали до Атестаційної комісії ФФУ заявки на участь у системі атестації футбольних клубів та документи з п'яти критеріїв згідно із Положенням.

Після цього був проведений аналіз кожного з критеріїв відповідно до вимог атестації.

Результати досліджень та їх обговорення. Як свідчить аналіз наданих документів (табл. 1), лише декілька команд (“Шахтар”, “Металург” Д., “Металург” З.) виконали всі вимоги щодо критеріїв ліцензування. Також мінімальні зауваження мають команди “Динамо”, “Таврія” та “Чорноморець”, які стосуються критерію “С” інфраструктури спортивної споруди.

Таблиця відповідності мінімальним критеріям атестації футбольних клубів вищої ліги

Станом на 25.05.2007

Сезон 2007–2008 рр.

№ з/п	Клуб	Критерії												
		правові		спортивні		кадрові й адміністративні			інфраструктурні			фінансові, розряд А		
		А	В	А	С	А	В	С	А	В	С	F1.01	F1.02	F1.03
1	“Динамо”													
2	“Шахтар”													
3	“Арсенал”													
4	“Ворскла”													
5	“Дніпро”													
6	“Іллічівець”													
7	“Кривбас”													
8	“Металург” Д.													
9	“Металург” З.													
10	“Металіст”													
11	“Сталь”													
12	“Таврія”													
13	“ФК Харків”													
14	“Чорноморець”													
15	“Карпати”													
16	“Зоря”													

	Зауважень немає
	Є зауваження
	Критерій не виконано
-----	Документи не представлено

Більшість клубів мають значні зауваження щодо невиконання переважно кадрового й адміністративного критеріїв (В; С) та інфраструктурного (С). У той же час більшість критеріїв не відповідають вимогам атестації у футбольному клубі “Зоря” Луганськ.

Результати чемпіонату 2006–2007 рр. свідчать про те, що саме команди “Сталь” та “Зоря” посіли останні місця, на що, на наш погляд, вплинули й найнижчі показники критеріїв атестації.

Кадрово-адміністративні критерії команд вищої ліги України. Аналіз стану кадрової структури клубів дозволяє насамперед констатувати, що станом на 15 травня 2007 р. зі 110 головних тренерів та асистентів клубів вищої ліги – 12 тренерів не мають національних атестатів ФФУ, що складає 11 %. Для роботи з командами вищої ліги залучено 110 тренерів, із яких 14 – у “Металург” (Запоріжжя), 12 – у “Динамо” (Київ), дев’ять – у “Кривбас” (Кривий Ріг) та вісім – у “Шахтар” (Донецьк). Але головною проблемою залишається плінність тренерських кадрів. Поряд із цим, не мають атестату 10,7 % тренерів команд вищої ліги та 13,6 % тренерів, які працюють із дитячо-юнацькими командами.

За минулий рік практично всі лікарі футбольних клубів вищої ліги пройшли курс навчання в медичному закладі післядипломної освіти й отримали сертифікати лікарів зі спортивної медицини.

Але на наш погляд, маючи по два медичних працівники в команді, неможливо повністю вирішувати питання поновлення працездатності футболістів та виконання інших медичних процедур.

Слід також звернути увагу на те, що найбільший науковий потенціал зосереджено в “Шахтарі” (дев’ять осіб), “Таврії” та “Карпатах” (по п’ять осіб).

Значні розбіжності команд вищої ліги є в критерії розряду “С”. Так, із загальної кількості тренерів, котрі працюють у дитячо-юнацьких командах (162 особи), значну увагу в роботі з дітьми приділяють “Динамо” (Київ) (22 тренери) та “Шахтар” (Донецьк) (18 тренерів). У той час лише по шість тренерів працюють у спеціалізованих дитячо-юнацьких футбольних школах команд “ФК Харків” та “Сталь” (Алчевськ).

Також досить велика різниця наявності в командах обслуговуючого персоналу. Найбільша їх кількість у “Таврії” (52 особи) та “Зорі” (53 особи), у той час, як мінімальна їх кількість у командах “Шахтар”, “Ворскла”, “Дніпро”, “Кривбас”, “Металург” Д., “Металіст”, “Сталь” і “ФК Харків”.

Правові критерії діяльності футбольних клубів вищої ліги. Аналіз статутних документів футбольних клубів дає змогу відзначити декілька закономірностей. Так, дев’ять футбольних клубів здійснюють свою діяльність як товариства з обмеженою відповідальністю, футбольні клуби “Шахтар” (Донецьк), “Чорноморець” (Одеса), та “Сталь” (Алчевськ) – як закриті акціонерні товариства. “Металіст” (Харків) і “Динамо” (Київ) – відкриті акціонерні товариства.

Також слід зазначити, що протягом 2006 року провели зміни і доповнення до своїх статутів дев’ять клубів вищої ліги (“Металург” (Донецьк), “Металург” (Запоріжжя), “Іллічівець” (Маріуполь), “Зоря” (Луганськ), “Металіст” (Харків), “Шахтар” (Донецьк), “Арсенал” (Київ), “Карпати” (Львів), “Ворскла” (Полтава)), що свідчить про прагнення до вдосконалення правової бази професіональних футбольних клубів.

Виконання вимог інфраструктурного критерію футбольними командами вищої ліги України. Аналіз документів, представлених до Атестаційної комісії ФФУ, свідчить що із 16 заявлених арен, на яких проводяться матчі вищої ліги, у власності клубу перебувають стадіон “Динамо” ім. В. В. Лобановського та стадіон “Шахтар”, який є власністю ФК “Шахтар” (Донецьк), але орендується футбольним клубом “Металург” (Донецьк), шість стадіонів є відомчими та вісім – муніципальними. Насамперед слід відзначити футбольні клуби вищої ліги, які додержуються вимог сучасного й майбутнього футболу та будують і вдосконалюють інфраструктуру спортивних арен, на яких проводять домашні ігри чемпіонату України. Це “Шахтар” (Донецьк), “Динамо” (Київ), “Іллічівець” (Маріуполь) та “Металург” (Запоріжжя), які практично не мають зауважень та відповідають вимогам Положення. Власні й добре обладнані учбово-тренувальні бази мають футбольні клуби “Динамо” (Київ), “Шахтар” (Донецьк), “Металург” (Донецьк), “Дніпро” (Дніпропетровськ).

Але слід зазначити, що “домашні” стадіони футбольних клубів “Металург” (Донецьк), “Таврія”, “Металіст”, “ФК Харків”, “Чорноморець”, “Карпати”, “Ворскла” та “Кривбас” потребують реконструкції та удосконалення певних інфраструктурних показників відповідно до вимог Положення.

Позитивним є також те, що три клуби вищої ліги – “Дніпро” (Дніпропетровськ), “Шахтар” (Донецьк) і “Металург” (Донецьк) у 2006 році розпочали будівництво нових сучасних футбольних арен, проектна документація яких відповідає сучасним вимогам УЄФА та ФІФА.

Спортивний критерій ліцензування професійних футбольних клубів вищої ліги України. Практично всі футбольні клуби вищої ліги додержуються вимог сучасного футболу, центральним

фундаментальним постулатом якого є підготовка кваліфікованих кадрів у структурі футбольного клубу, основні напрями якого зазначені в клубних Програмах розвитку дитячо-юнацького футболу. Слід зазначити, що ДЮФЗ у власній структурі мають 14 клубів та два футбольні клуби вищої ліги – “Зоря” (Луганськ) та “Кривбас” (Кривий Ріг), – здійснюють фінансову та технічну підтримку на основі договорів про співпрацю.

Загалом, за даними Програм розвитку футбольними клубами вищої ліги, щорічно декларується у плані фінансування юнацького футболу більше 33 мільйонів гривень, що дозволяє дати змогу отримувати ази футболу практично 4000 юним футболістам. Найбільшу увагу до фінансування дитячо-юнацького футболу приділяють такі клуби, як “Динамо”, “Шахтар”, “Чорноморець” і “Карпати”.

Ще одним показником уваги до підготовки власних резервів є наявність кваліфікованого тренерського персоналу. До праці у дитячо-юнацькому футболі задіяно більше 160 тренерів, але слід зазначити, що до цих пір більше 15 % від загальної кількості не мають відповідної ліцензії.

Ефективність фінансової діяльності футбольних клубів вищої ліги. Аналіз аудиторських звітів, наданих клубами вищої ліги з фінансових критеріїв за підсумками 2006 року, показують, що сім клубів у процесі своєї фінансової діяльності закінчили рік із позитивним балансом, вісім клубів виявилися збитковими підприємствами, причому у двох клубів борги за підсумками року склали більше 1 млн дол.

Слід зазначити, що для виконання роботи в клубах залучається не однакова кількість фахівців. Є клуби, де у штаті працює більше 500 чоловік, а є і близько 50, причому середня заробітна платня коливається від 303 грн до 93 тис. грн та у семи клубах середня заробітна платня сягає 1 тис. дол.

Тому викликає занепокоєння невиконання фінансових критеріїв футбольними клубами, а також непрозорість цього виду діяльності.

Висновки. Аналіз тестування футбольних клубів вищої ліги України показує, що в цілому, крім ФК “Арсенал” м. Київ, виконані основні критерії ліцензування, а це дає їм право на участь у чемпіонаті України з футболу та Єврокубках у сезоні 2007–2008 рр.

У подальшому необхідно розробити заходи і терміни усунення зазначених зауважень футбольним клубам з усіх критеріїв ліцензування.

Література

1. Атестація Клубів: всі терміни непомітно збігають // ФФУ / Новини.– 23.03.2004.– С. 1.
2. Дитячому футболу – велику дорогу // ФФУ / Новини.– 12.12.2003.– С. 2.
3. Доходи превосходят расходы / Команда.– К.– 12 дек. 2003.– С. 3.
4. Передсертифікаційний аудит завершено // ФФУ / Новини.– 18.11.2003.– С. 1.
5. Спортивні лікарі зобов’язані мати ліцензію // ФФУ.– 9 груд. 2003.– С. 1.
6. Стадіони потребують комплексного підходу // ФФУ / Новини.– 11.12.2003.– С.1.
7. Стороженко С. М. Система УЄФА з ліцензування футбольних клубів і впровадження її в Україні.– К.: Лазер, 2003.– 227 с.
8. Суркіс Г. Щоб клуб був сильним – йому необхідні конкуренти // ФФУ / Новини.– 19.12.2003.– С. 1–4.

Адреса для листування:

61 022 Харків, вул. Клочківська, 99.

Статтю подано до редколегії
22.10.2007 р.